

Nr 43

Av herr Sjöholm m. fl., om allmän försäkring mot skada genom brott.

(Lika lydande med motion nr 26 i Första kammaren)

Sedan ett brott av ett eller annat slag begåtts är det ett synnerligen väsentligt samhällsintresse att tre olika rättssäkerhetsgarantier i största möjliga utsträckning kan uppfyllas: brottslingen bör bli ertappad, en rättvis och rehabiliterande påföljd bör drabba den skyldige och den genom brottet förfördelade bör i förekommande fall hållas skadeslös. Brister vidlåder helt visst vårt rättssystem i samtliga dessa tre stadier och icke minst i fråga om det sistnämnda.

Ett typexempel må kunna åskådliggöra läget för närvarande. Om en person blir misshandlad av en våldsverkare och brottslingen ertappas dömes han, om misshandeln inte varit av alltför svår beskaffenhet, dels till böter och dels till ett skadestånd åt den misshandlade. Den misshandlade får så småningom i sin hand ett domstolsutslag som utsäger att hon eller han skall ha skadeståndsansättning av våldsverkaren på ett så eller så stort belopp. Så långt är allt gott och väl. Men nu visar det sig i det helt övervägande antalet fall att den ersättningskyldige saknar förmåga — och dess värre ofta också vilja — att erlægga den utdömda ersättningen. Domstolsutslaget representerar kort sagt intet värde för den skadeståndsberättigade. Det är t. o. m. så illa och så utmanande ställt härvidlag att det allmännas fordran på bötesbeloppet är införselberättigad under det att den skadelidandes anspråk saknar denna rätt. Att stadga införselrätt för skadeståndsfordringar skulle emellertid praktiskt taget bli ett slag i luften och dessutom ha en del ingalunda åtråvärda följdverkningar.

Det utomordentligt angelägna kravet på att den genom brott förfördelade — i första hand genom angrepp på den kroppsliga integriteten — blir åtminstone ekonomiskt gottgjord bör i stället tillgodoses genom någon form av allmän försäkring. Rättssamhället, upprättat och funktionerande genom medborgarnas skattemedel, bör tillförsäkra allmänheten ett så fullgott rättsskydd som det över huvud taget är möjligt att åstadkomma. I fråga om möjligheterna att hålla offren för brottsliga handlingar ekonomiskt skadeslösa kan ett sådant fullgott skydd relativt lätt upprättas och upprätthållas genom ett system som innebär att av domstol utdömda skadestånd förskotteras av

statsverket till den skadelidande, varefter staten i vanlig ordning övertar fordringen mot den ersättningsskyldige. Sannolikt vore den bästa utformningen härvidlag att »brottsförsäkringen» inordnades under den allmänna försäkringen och administrerades av de myndigheter som har denna om hand. Den ytterligare avgift som här skulle behöva debiteras skulle bli mycket blygsam. Eventuell vinst å rörelsen borde anslås till allmänt brottsförebyggande ändamål, förslagsvis till en fond för underlättande av frigivna fångars återanpassning i samhället.

Med åberopande av det ovan anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t begära utredning och förslag till lagstiftning om försäkring mot brott.

Stockholm den 11 januari 1967

Sten Sjöholm (fp)

Bertil Rubin (mbs)

C. G. Regnéll (h)
